

Narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə 2024-cü ilin yekununa dair

Məlumat

2024-cü ildə hüquq mühafizə orqanları tərəfindən narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş kompleks əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində ümumilikdə 8871 cinayət faktı aşkarlanmışdır.

Onlardan 2997-si narkotik vasitələrin qanunsuz satışı, 5639-u narkotik vasitələrin qanunsuz əldə edilib saxlanması, 229-u qanunsuz olaraq narkotik xassəli bitkilərin kultivasiya edilməsi, 6-sı bu kateqoriyadan olan digər cinayətlərlə bağlı olmuşdur.

Aşkarlanmış faktlar üzrə qanunsuz dövriyyədən ümumilikdə müsadirə olunmuş 6 ton 832 kq 879,937 qram narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin 5 ton 711 kq 629,989 qramını mariyuana, 543 kq 694,9 qramını heroin, 166 kq 029,64 qramını tiryək, 38 kq 852,443 qramını həşiş, 99,498 qramını kokain, 156 kq 802,42 qramını digər narkotik vasitələr və 215 kq 771,047 qramını və 213 ədəd psixotrop maddələr təşkil etmişdir. Həmçinin, göstərilən dövr ərzində 40807 ədəd metadon, 15663 ədəd çətənə bitkisi, 7 kq 598,388 qr və 1232 ədəd həb güclü təsir edən maddə, 2 kq 174,5 qr zəhərli maddə, 300 qr prekursor qanunsuz dövriyyədən götürülmüşdür.

- 2023-cü illə müqayisədə 2024-cü ildə müsadirə edilən narkotiklərin və psixotrop maddələrin miqdarı 226 kq və ya təxminən 3,2 faiz az olmuş;
- narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar başlanmış cinayət işlərinin istintaqı nəticəsində 7316 nəfər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş, bu da 2023-ci illə müqayisədə 1461 nəfər azalmış;
- 2024-cü il ərzində narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkə ərazisinə gətirilməsi ilə bağlı 262 fakt aşkar edilmiş (2 ton 732 kq narkotik vasitələr və psixotrop maddələr müsadirə edilmişdir) bu da 2023-ci illə müqayisədə 32 fakt azalmış;
- 2023-cü illə müqayisədə 2024-cü il ərzində qanunsuz dövriyyədən çıxarılmış güclü təsire malik narkotik vasitələrin o, cümlədən heroinin çəkisi 1 ton 410 kq 418,414 qr (72,2%), tiryəkin çəkisi 114 kq 652,054 qr (40,9%), həşişin çəkisi 14 kq 614,899 qr (27,3%), kokainin çəkisi 651,333 qr (86,8%), psixotrop maddələrin çəkisi 198 kq 265,909 qr (47,9%) azalmışdır.

Müsadirə edilmiş müxtəlif növ narkotik vasitələrin 5 ton 711 kq 629,989 qr-nı (83,5%) mariyuana təşkil etmişdir. Onun da 5 ton 008 kq 915,519 qramı (87,6%) tərkibi psixotrop maddələrlə zənginləşdirilmiş xarici ölkə mənşəli olmuşdur. 702 kq 714,47 qramı (12,3%) isə iqlim şəraitinə uyğun olaraq ölkə ərazisində istixanalarda, zirzəmilərdə, meşə ovalıqlarında və çay yataqlarında qanunsuz kultivasiya edilmişdir.

Qanunsuz dövriyyədən çıxarılmış 6 ton 832 kq 879,937 qr narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin ümumilikdə dəyəri 166 milyon 95 min AZN kimi qiymətləndirilir

Ümumilikdə, aşkar edilmiş cinayətlərin 341-i qrup halında törədilmiş və həmin faktlar üzrə qanunsuz dövriyyədən çəkisi 2 ton 672 kq 689,969 qr və 13220 ədəd metadon həbi narkotik vasitə, 213 ədəd psixotrop maddə və 280,9 qr güclü təsir edən maddə müsadirə edilmişdir.

Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayət məsuliyyətinə 7316 nəfər cəlb edilmiş, onlardan 16-18 yaşadək - 4 nəfər, 18-25 yaşadək 539 nəfər, 26 - 29 yaşadək 1088 nəfər, 30

yaş və ondan yuxarı isə 5685 nəfər təşkil edir. Həmin şəxslərdən 7085-i kişi, 231-i qadın olmuşdur. Cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş şəxslərdən 71 nəfəri xarici ölkə vətəndaşıdır.

Məsuliyyətə cəlb edilmiş 71 xarici ölkə vətəndaşından 30-u İran İslam Respublikası, 14-ü Rusiya, 15-i Türkiyə, 7-si Gürcüstan, 1-i Özbəkistan, 2-si Ukrayna, 1-i Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 1-i Hindistan vətəndaşı olmuşdur. Xarici ölkə vətəndaşlarından ümumilikdə 279 kq 877,211 qr müxtəlif növ narkotik vasitə və psixotrop maddə götürülmüşdür.

3202 cinayət faktı əvvəllər məhkum olunmuş şəxslər tərəfindən törədilmiş və onlardan 2 ton 015 kq 101,147 qr müxtəlif növ narkotik vasitə və psixotrop maddə müsadirə edilmişdir.

Ötən il Dövlət Komissiyasının İşçi Qrupunun təşkilatçılığı ilə 1758 məhkəmə hökmü ilə barəsində məhvetmə qərarı çıxarılmış 3 ton 678 kiloqram, 62700 ədəd həb müxtəlif növ narkotik vasitə və psixotrop maddələr, 3877 həb və 19341 kapsul, 24 flakon, 4 ampula, 81,446 qram güclü təsir edən maddə, o cümlədən 58773 ədəd narkotik xassəli çətənə bitkisi yandırma yolu ilə məhv edilmişdir.

Eyni zamanda 56 rayon və şəhərdə qanunvericiliyə uyğun olaraq az və xeyli miqdarda müsadirə edilmiş 2707 hökm və qərar üzrə müxtəlif növ narkotik vasitələr və psixotrop maddələr, o cümlədən çətənə bitkisi rayon və şəhər komissiyaları tərəfindən yandırma yolu ilə məhv edilmişdir.

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin və digər aidiyyəti qurumların nümayəndələrinin iştirakı ilə 1460,3 hektar sahədə çəkisi 458 ton 803 kq 994 qram olan 2909014 ədəd yabani halda bitmiş narkotik tərkibli bitkilər müəyyən olunaraq müvafiq qaydada məhv edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən bütün növ sərxoşluq hallarının müəyyənləşdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Narkoloji Mərkəzinə 91086 nəfər istiqamətləndirilmişdir. Onlardan narkotiklərdən istifadənin təyin edilməsi məqsədilə tibbi müayinədən keçirilmiş 3213 nəfərdən 1981 nəfərinin istifadəçi olması müəyyən olunmuş və bununla bağlı zəruri tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir.

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən 2023-cü ildə qəbul olunmuş yeni statistik hesabat formasına uyğun təqdim edilmiş məlumat əsasən respublika üzrə narkomaniya, narkotik maddələrin qəbulundan yaranan psixi və davranış pozuntuları ilə əlaqədar dispanser nəzarətində olanların sayı 2024-cü il 31 dekabr tarixə 40.490 nəfər təşkil etmişdir. Onlardan 20.182 nəfəri opioidlərin, 8.611 nəfəri kannaboidlərin, 11.697 nəfəri isə bir neçə narkotik maddəni eyni zamanda qəbul etməsi nəticəsində psixası və davranışı pozulmuş şəxslər, o cümlədən 1.005 nəfəri qadındır.

Hazırda metadonla əvəzedici müalicə proqramı üzrə 3 məntəqədə (Respublika Narkoloji Mərkəzində 322, QIÇS-lə Mübarizə Mərkəzində 375, Sumqayıt Narkoloji Mərkəzində 139 nəfər) 836 xəstə müalicə alır.

Narkotik vasitələrdən aşırı doza nəticəsində ötən ildə 4-ü qadın və 83-ü kişi olmaqla ümumilikdə 87 nəfər vəfat etmişdir. 2023-cü ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə ötən ilin müvafiq dövründə narkotik vasitələrdən aşırı doza nəticəsində vəfat edənlərin sayı 84 nəfər (51,8%) azalmışdır.

“802” qaynar xətt telefon zəng xidmətinə 1668 vətəndaş müraciəti daxil olmuşdur ki, onların 154-ü narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, 114-ü narkotik asılılıqdan müalicə, 1400-ü isə digər məsələlərlə (təkrar müraciət, qanunvericiliyin müddələrinin izah edilməsi, məcburi müalicəyə dair prosedurlar və s.) bağlı olmuşdur. Qeyd olunan müraciətlər üzrə müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti orqanlara 268 məktub ünvanlanmışdır. Qaynar xətt zəng xidməti vasitəsilə narkotik vasitələrin və narkomanlığın yayılmasının qarşısını almaq məqsədilə aidiyyəti təşkilatlarla və vətəndaşlarla operativ qaydada əlaqələndirilmə təmin

edilrək, narkotik vasitrlrin qanunsuz dvrriyyrsinr dair verilrn mrlumatlar rsrində mrvafiq cinayrt iřlri qaldırılmış v r qanunsuz dvrriyyrdn kllli miqdarda narkotik vasitrlr gtrrilmrř, narkotik istifadrlrlri knrllr mrracirtlri rsrində ixtisaslařmıř tıbb mrrssisrlrində mralicry r yrnldirilmiş, narkotik asılılıqdan rziyyrt rkrn ailrlr r psixoloji drstrk v r mrvrud qanunvericiliyin mrdrlarını izah edilrək zruri trvsiyrlr verilmiřdir.